

Pravidla o použití grafického přízvuku

1. Grafickým přízvukem se označují akutním přízvukem oxytonní slova, která končí na otevřené **a, e, o** a cirkunflexním přízvukem ta slova, která končí na zavřené **e, o** a to buď spojené s morfémem **s** či nikoliv:

Ex: **cajá, hás, jacaré, pés, seridó, sós; dendê, lês, pôs, trisavô; etc.**

Poznámka: zde jsou také zahrnuta slovesa, která končí na **a, e, o**, a a v nichž došlo ke spodobnění **r, s, z** se souhláskou **l** - a to u zájmen **lo, la, los, las**: **dá-lo, contá-la, fá-lo-á, fê-los, movê-las-ia, pô-los, qué-los, sabê-lo-emos, trá-lo-ás**, atd.

2. Proparaxytonní slova musí být označena grafickým přízvukem; ta slova, který mají v předposlední slabice otevřené samohlásky **a, e, o**, nebo **i, u**, nesou cirkunflexní přízvuk; ta slova, která mají v dominantní slabice zavřené samohlásky **e, o**, nebo **a, e, o**, za nimiž následuje **m** nebo **n**, mají přízvuk akutní.

Např: **árabe, exército, gótico, límpido, louvaríamos, público, úmbrico; devêssemos, fôlego, lâmina, lâmpada, lêmures, pêndula, quilômetro, recôndito; atd.**

Poznámka: do této skupiny také patří slova zakončená na samohláskové spojení kterými mohou být stoupavé diftongy: **área, espontâneo, ignorância, imundície, lírio, mágoa, régua, tênuê, vácuo**, atd.

3. Paraxytonní slova zakončená na **i** ou **u**, za nimiž může či nemusí následovat **s**, se označují akutním přízvukem na přízvučné slabice, pokud v přízvučné slabice figurují otevřené samohlásky **a, e, o**, nebo **i, u**; ta slova, která nahá v přízvučné slabice zavřené **e, o**, nebo **a, e, o**, za nimiž následuje **m, n**.

Např: **beribéri, bônus, dânci, íris, júri, lápis, miosótis, tênis, etc.**

Poznámka 1^a - Paraxytonní slova zakončená na **um, uns**, jsou označena v přízvučné slabice akutním přízvukem:

álbum, álbuns, atd.

Poznámka 2^a - Grafickým přízvukem nejsou označeny paraxytonní prefixy končící na **i**: **semi-histórico**, atd.

4. Akutním přízvukem se označují také přízvučné samohlásky **i, u**, které netvoří s předchozí samohláskou diftong.

aí, balústre, caféina, caís, contraí-la, distribuí-lo, egoísta, fásca, heroína, juízo, país, peúga, saía, timboúva, viúvo, atd.

Poznámka 1^a - Akutním přízvukem se neoznačují ta slova, kdy za **i** a **u** spojené se samohláskou, s níž netvoří diftong, následuje **l, m, n, r** (nejsou kodem slabiky) a **nh**: **adail, contribuinte, demiurgo, juiz, paul, retribuirdes, ruim, tainha, ventoinha, etc.**

Observação 2^a - Rovněž se neoznačuje akutním přízvukem přízvčetně diftongy *iu* e *ui*, když se před nimi nachází samohláska: *atraiu, contribui, pauis, etc.*

5. Akutním přízvukem se označují **e, i**, před nimiž se nachází **g, q**:
argúi, argúis, avengúe, averigúes, obliqúe, abliqúes, etc.

6. Akutním přízvukem se označují přízvčetně základy otevřených diftongů *éi, éu, ói*:
assembléia, bacharéis, chapéu, jibóia, lóio, paranóico, rouxinóis, etc.

7. Akutním přízvukem se označují **em** a **ens** u oxytonních víceslabičných slov: *alguém, armazém, convém, convéns, detém-lo, mantém-na, parabéns, retém-no, também, etc.*

Poznámka 1^a - Graficky se neoznačují paraxytonní slova zakončena na **ens**:
imagens, jovens, nuvens, etc.

Poznámka 2^a - 3.os.pl, přítomného času oznamovacího způsobu u sloves **ter, vir**, a sloves od nich odvozených nese na přízvčetně slabice cirkunflexní přízvuk:
(eles) contêm, (elas) convêm, (eles) têm, (elas) vêm, etc.

Poznámka 3^a - Cirkunflex je zachován také v singuláru **crê, dê, lê, vê** a v plurále **crêem, dêem, lêem, vêem** a odvozených sloves, jako: *descrêem, desdêem, relêem, revêem, etc.*

8. Akutní přízvuk se také klade nad otevřené **a, e, o**, a dále **i, u** předposlední slabiky paraxytonních slov, která končí na **l, n, r** a **x**; Cirkunflex se klade nad zavřené **e, o** a nad **a, e, o**, za nimiž následuje **m, n**:
açúcar, afável, alumínio, córtex, éter, hífen; aljôfar, âmbar, cânon, êxul, fênix, vômer, etc.

Poznámka – Graficky se neoznačují paraxytonní přifisy končící na **r**:
Super-homem, etc.

9. Graficky se označuje přízvčetně slabika paraxytonních slov končících na orální diftong:
ágeis, devêreis, escrevêsseis, farêis, férteis, fósseis, imóveis, jóquei, pênseis, pudêsseis, quisêsseis, tínheis, túneis, úteis, variáveis, etc.

10. Cirkunflexem se označuje také paraxytona na předposlední samohlásce hiátu *oo*, za níž může či nemusí následovat *s*: *abençôo, enjôos, perdôo, vôos, etc.*

11. Vlnovkou se označuje nazalizace a slouží pro označení přízvčetně slabiky: *afã, capitães, coração, devoçôes, pôem, etc.*

Poznámka: - Pokud je slabika, která má vlnovku, nepřívčetně, pak se graficky označí slabika přízvčetně: *acórdão, bênção, órfã, etc.*

12. Emprega-se o trema no u que se pronuncia depois de g ou q e seguido de e ou i:
agüentar, argüição, eloqüente, tranqüilo, etc.

Poznámka 1 – Akutní přízvuk se neklade nad samohláskyvrbálních koncovek *qüe, qüem*:
apropinqüe, delinqüem, etc.